

Telegraful Român.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 14 cor., 6 luni 7 cor., 3 luni 3 cor. 50 fil.
Pentru monarhie pe an 16 cor., 6 luni 8 cor., 3 luni 4 cor.
Pentru străinătate pe an 24 cor., 6 luni 12 cor., 3 luni 6 cor.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipogr. arhid., Sibiu, str. Măcelarilor 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», str. Măcelarilor Nr. 45.
Scrisori nefrancate se refuză. — Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 14 fil., — de douăori 24 fil., — de trei ori 30 fil.
rândul cu litere garmond.

Nr. 10,483 Bis.

Circulară

cătră toate oficiile protopresbiterale și parohiale din arhidieceza Transilvaniei.

Oficiul pentru ajutorarea de război cu datul 8 Decembrie 1916 Nr. 38,178 notifică consistorului, că a dispus a se face portretul *Maiestății Sale* împăratului-rege *Carol al IV-lea* prin artiști din patrie, care se va multiplica cu îngrijire și se va putea procura pe seama oficiilor și a privaților cu un preț moderat, ceea ce la timpul său se va aduce la cunoștință publică. Cere deci a se dispune, ca preoțimea noastră să nu procure portretul dela alte firme streine, cari au inundat țara cu asemenea portrete, ci să aștepte cel oficial, din ale cărui venituri se va ameliora fondul orfanilor după cei căzuți în război.

Prin aceasta deci dispunem, ca preoțimea cu procurarea portretului *Maiestății Sale* împărat și rege să nu grăbească, până se va anunța de aici aparițiunea edițiunii oficiale.

Nagyvárad (Oradea-mare), din ședința Consistorului arhidiecezan, ca senat bisericesc, ținută în 13 Decembrie 1916.

Consistorul arhidiecezan.

„Labor omnia vincit“.

— De Dr. Gh. Comșa. —

Cuvintele acestea sunt ale poetului Vergilius. Ele au devenit o axiomă pentru învățații, cari au remarcat în scrierile lor valoarea uriașă a muncii. Însă niciodată cuvintele acestea nu s'au impus cu atâta putere, ca în zilele înfricoșatului război de azi, când rolul muncii are importanța de căpetenie. Munca distructivă e aceea, care produce de prezent ravagii, dar după război va ajunge la rol munca edificatorică.

Cu un cuvânt, zilele noastre și cele viitoare sunt o apoteoză a muncii fără păreche. Tot mai mult se stabilește adevărul, că munca e realizarea plastică a libertății personale, e valorizarea în natură a atitudinii independente a omului. Măiestria fabricilor, edificiilor, corăbiilor, aeroplanelor, măreția artei și a științei, toate acestea se reduc la muncă. Știința desăvârșește armonia în omenime, înlătură divergențele vieții, ceea ce ajunge prin muncă. Însă scopul muncii nu poate să fie numai ajungerea omenimii la o armonie prin știință, căci atunci ea nu ar avea importanță mai mare decât productul ei.

O mașină e mai mult decât productul ei. O pălărie fabricată are mai puțină valoare ca mașina, care a produs pălăria; productul e o urmare a muncii, deci și munca e mai de valoare ca productul.

În această valoare mare a muncii văd isvorul tuturor acelor păreri ale

publicistice de azi asupra muncii. Într'adevăr, nu de mult cetisem într'un ziar, că una din urmările războiului va fi o încordare mai mare a puterilor pentru dezvoltarea unei munci potrivite cu exigențele de trai produse de război. În Elveția se întâlnesc doi cunoscuți și discutând, unul dintre dâșii îi spune celuilalt, că după război se va schimba durata timpului de lucru, întrucât până la izbucnirea războiului s'a lucrat dela 8 dimineața până la orele 7 seara, dar după război se va lucra dela 7 ore dimineața până la orele 8 seara, așadară cu două ore mai mult.

Un publicist comentează pasagiul acesta al conversației celor doi cunoscuți și cu toate că nu crede, că are să se prelungească durata lucrului, totuși vede necesitatea de a se înlesni cât mai mult greutatea muncii.

În ziarele din capitală până mai acum de curând se discuta chestiunea raportului dintre rolul tinerilor și al bătrânilor în viața publică. Toată discuția o văd isvorând din povara ce o va fi simțit urzitorul discuției, ca om tinăr, în postul său, aplicat la muncă mecanică și istovitoare. În toiu acelei discuții tinerii rămân uluiți de povețele unui om mai înaintat în vârstă. Între 25—30 de ani cu ce să-și petreacă viața un tinăr, mai ales la administrație, dacă bătrânii rețin posturile de căpetenie? Cu literatura? Cu arta? Cu chestiuni de comerț etc.? Să învețe numai? Să se arate modești, retrăgându-se și rămânând necunoscuți?

Unora ca aceștia în firul discuției le răspunde un scriitor mai în etate și le recomandă să facă sport, să se antreneze, să se ocupe ca diletanți cu arta, să facă excursiuni și să-și vadă de însurătoare. Iar în timpul acesta de sine înțeles să-și facă datorițele în deplină modestie, stând la postul lor, oricare ar fi acela.

Cetind discuția aceasta mi-am adus aminte de cuvintele marelui învățat Smilles, care elucidează în chipul cel mai strălucit rolul muncii și scoate la iveală scumpetea timpului, adevărată duratei lui. El zice, că un ceas la tinerețe e din aur, este aur, la vârstă mai înaintată argint, iar la bătrânețe plumb și spune, că cine la 20 de ani nu știe nimic, la 30 de ani nu face nimic, iar la 40 de ani nimic nu are. Acest învățat spune, că tinerețea e primăvara inspirației, ea este timpul potrivit al indicilor, de pe cari se poate cunoaște viitorul bărbat, adevărat omul cu adevărat matur și folositor societății.

De bună seamă, că și la noi, în biserică, se va simți după război trebuința unei activități pastorale mai temeinice. Deja în cursul războiului s'au înmulțit necesitățile sufletești ale credincioșilor. Dar apoi după război? Și iarăși de bună seamă, că cea mai mare parte din această muncă va cădea pe umerii generației mai tinere a preoțimii, — sub raportul duratei la tot

cazul având ei viitorul în mare parte înaintea lor.

Pentruca preoțimea aceasta tinără, și ca în genere oricare slujitor mai tinăr al bisericii noastre să se poată pregăti pentru munca de după război a nobilității și mântuirii sufletelor, trebuie să dăm atențiunea cuvenită pregătirii lor pentru munca viitoare. Avem cele mai temeinice nădejdi în privința aceasta, pentrucă părintele nostru Mitropolit e călăuzit de principiul aplicării tinerilor în posturile bisericesti după aptitudinile, *pregătirile reale* și prestațiunile pozitive ale lor. Aplicarea consecutivă a acestor recerinte cu ocaziunea întregirii posturilor vacante și a altora, cari sunt a se sistematiza, este cea mai strălucitoare dovadă a faptului, că la noi în biserică se ține cont de împărțirea muncii. Marele economist Roscher spune, că pe ea e bazată cultura omenimii.

Împărțirea muncii aduce cu sine o dexteritate a individului în cadrele ocupațiunii sale, produce economisare de timp, oferă posibilitatea aflării mijloacelor prin cari se ușurează situația celui ce muncește; împărțirea muncii aduce cu sine folosirea în mod mai practic a însușirilor recerute la îndeplinirea respectivei funcțiuni, respectează capacitatea indivizilor etc. Ea deci e cel mai practic mod de întrebuițare a însușirilor omului.

De împărțirea muncii trebuie să se țină cont totdeauna și în toate ocupațiunile, unde se poate aplica. Iar pe lângă aceasta mai e necesar, ca să fim cu prevenire față de luptătorii de mâne, față de conducătorii de mâne ai bisericii.

Quincy, fostul prezident al statelor unite, — un adevărat gentilom în purtare și atitudinea întreagă, — prevenitor cu cei mai mici, zise odată secretarului său, care rămânea cu lucrul în restanță: «Dacă d-ta mai ai încă mult lucru de isprăvit, totdeauna să săvârșești mai întâi pe cel mai nepăcut».

Din aceste cuvinte putem vedea și aceea, că natura lucrului încă e o chestiune ponderoasă. Scopul de căpetenie să ne fie și aici acela, ca fiecare tinăr cu pregătiri mai înalte, — cel puțin aceștia, — să primească ocupație cât se poate mai apropiată de pregătirile lor, mai ales acum, când într'adevăr se cer tot mai mulți tineri cu pregătiri speciale, căci viitorul apropiat va pretinde dela noi o muncă uriașă.

Nu e lucru greu să cunoaștem calitățile, aptitudinile și atragerea în anumită direcție a unui tinăr. Trebuie numai să vedem în ce direcție se mișcă lucrarea lui sufletească, ceea ce se poate observa. Progresează sau regresează? I se potențază dragostea de muncă pentru biserică sau îi scade? Este în privința aceasta în «ascendente domo» sau în «cadente domo»?

Are el un ideal statornic? Chiar și numai o licărire de ideal dacă vedem la un tinăr, trebuie să i-l potențăm, să-i facem posibil a fi în «ascendente

domo», ceea ce numai așa ajungem, dacă îi împărțim spre îndeplinire o muncă potrivită.

În felul acesta atragem oamenii spre chemarea preoțească, spre acea chemare, care la noi e încă rău plătită, din care cauză mulți oameni cu însușiri bune și atragere stau departe de dânsa. De aceea biserica noastră are mare trebuință de a aprecia valoarea muncii și aplicările fiecărui slujitor al ei și a le aduce pe acestea în armonie, ca muncitorii bisericii să muncească în râvna adevărată.

Sistarea acțiunii de pace.

În urma refuzului, cu care a fost întâmpinat din partea antantei ofertul de pace al puterilor centrale, acțiunea de pace e sistată acum și din partea celor ce i-au dorit înfăptuirea. Atât Monarhul nostru, Împăratul și Regele Carol, cât și Împăratul Wilhelm al Germaniei, au adresat în 5 Ianuarie n. 1917 câte un ordin prealalt de zi armatei și flotei, avisându-le, că războiul se va continua, fiindcă dușmanii nu vreau pace, ci vreau o lichidare a situației cu armele. Să o primească! Textul acestor ordine de zi ni-l comunică oficiul de presă al cartierului de război în următoarele:

Maiestatea Sa, ces. și apostolică regească, Împăratul și Regele Carol, s'a îndurat preagratios a adresa armatei și flotei sale ordinul următor:

«Soldați! Voi știți, că eu și domnitorii aliați cu mine am făcut încercarea pentru a croi calea pe seama păcii dorite de lumea întreagă. Avem acum răspunsul contrarilor noștri. Ei resping mâna întinsă, fără a cunoaște peste tot condițiunile noastre. Glasul meu de chemare vi-se adresează de nou, conșoți de arme! Săbiile voastre au vorbit în cele treizeci de luni de război, cari în curând vor fi îndărătul nostru, o limbă destul de clară, de înțeleasă. Eroismul vostru, vitejia voastră, să aibă deci și mai departe cuvântul.

Jertfele încă nu sunt suficiente. Altele nouă trebuie să fie aduse. Asupra dușmanilor noștri cade vina întreagă. Dumnezeu îmi este martor. Patru regate dușmane au fost zdrobite de voi și de armatele vitejilor voștri aliați, fortărețe puternice au fost cucerite, terenuri estinse din țări dușmane ocupate. Cu toate acestea își înșală încă puternicii din statele dușmane popoarele și trupele cu speranța, că totuși soarta lor se va schimba. Ei bine, la voi e rândul, să faceți și mai departe lichidarea cu fierul! Cuprins de mândră încredere în puterea mea armată, stau în fruntea voastră. Înainte, cu Dumnezeu! Viena, în 5 Ianuarie 1917.

Carol m. p.»

Ordinul de zi al Împăratului Wilhelm al Germaniei e următorul:

«Cătră armata și marina mea! În înțelegere cu domnitorii aliați cu mine, am făcut dușmanilor noștri propunerea,

să între cât mai curând în pertractări de pace. Dușmanii au respins propunerea mea. Hămișiți după putere, ei vreau nimicirea Germaniei. Răsboiul își ia deci continuarea. Înaintea lui Dumnezeu și a omeniei asupra guvernurilor dușmane cade întreaga răspundere grea pentru groaznicele jertfe, de cari voința mea vrea să vă cruțe. În justă indignare asupra cutezanței dușmanilor și în voința de a apăra cele mai sfinte bunuri ale noastre și de a asigura patriei un viitor fericit, trebuie să vă prefăceți acum în oțele. Dușmanii noștri n'au voit înțelegerea oferită de mine. Cu ajutorul lui Dumnezeu *il vor silii la aceasta armele noastre!*

Din marele cartier general, 5 Ianuarie 1917.

Wilhelm m. p.

Aceste două ordine de zi, prin cari se aduce la cunoștința generală, că acțiunea de pace e sistată, din pricina celor din antantă, cari nu vreau pace, ci nimicirea învingătorului, — au fost date în 5 Ianuarie n. din motivul, că tocmai în ziua aceea a fost prezentat în Viena ministrului nostru comun de externe, iar în Berlin cancelarului german, răspunsul antantei la oferta de pace al puterilor centrale, în textul său autentic. L'au prezentat ambasadorii din Viena și Berlin ai statelor unite americane. Răspunsul e lung și în el se spune, că despre pace nu poate să fie vorba, până nu sunt restabilite drepturile și libertățile violate, până nu se recunoaște și asigură principiul de naționalitate, cum și dreptul de liberă existență a statelor mici. Dacă Germania vrea pace, să iasă întâi din toate teritoriile ocupate, să repare tot ce a stricat în ele, și atunci cei din antantă se vor gândi asupra lucrului și poate că vor accepta propunerea, referitoare la începerea pertractărilor de pace. La un astfel de răspuns, putea să sune oare replica celor doi monarhi ai puterilor centrale altcum, și nu așa cum e turnată ea în cele două ordine de zi, publicate mai sus?!

Consiliu de război în Roma.

Miniștrii președinți din Franța și din Anglia, fiecare cu suită mare, apoi un general rusesc, asemenea cu suită, au sosit săptămâna trecută la Roma, unde s'a ținut un mare consiliu de război al puterilor din antantă. I-a adus pe toți la Roma un tren special, cu cinci vagoane. Guvernul italian a eșit întru întâmpinarea oaspeților la gară și li-a făcut primire oficială. Consultările reprezentanților celor patru puteri mari din antantă au ținut mai multe zile. A fost vorba în ele despre felul cum să fie organizat și condus de acum înainte războiul, ca să ducă la învingerea antantei. S'a ajuns la înțelegerea, — după cum afirmă zările italiene, — ca suprema comandă asupra tuturor trupelor să fie dată unui singur om, care să conducă luptele la toate fronturile. De el să asculte toți și el să se gândească pentru toți!.. Va să zică, un al doilea Hindenburg vrea antanta. Numai să aibă de unde să-l iee!

Noul generalism. Țarul rusesc a numit pe regele Ferdinand al României, — rege fără țară, — generalism, comandant suprem peste trupele rusești și române, cari luptă acum în Moldova, fără a putea împedea înaintarea spre Basarabia a trupelor aliate. Regele Ferdinand și-a ținut de datorință să dea un ordin de zi, în care comunică trupelor de sub a sa conducere, că războiul a intrat acum în o fază nouă. Dușmanul a cucerit o parte mare a țării. Mâna sa apasă greu teritoriile înfloritoare ale României. Dușmanul vrea să pună mâna pe bo-

gățiile țării. Prin oferta sa de pace n'a voit alta, decât să zăpăcească armata română, ca să nu lupte cu energie, iar el să-și poată face în liniște treburile. Dar antanta îi va încrușișă planurile. Soldații români vor ști să-și facă datorința. Ei vor lupta cu eroismul tradițional până la alungarea dușmanului din țară!.. Va fi fost frumos acest ordin de zi al regelui Ferdinand, dar cam greu de executat, pentru că cum să mai poți alunga dușmanul din țară, când el e aproape de celălalt capăt al țării și te-a scos el pe tine de tot din țară?!

Perderile armatei române.

Lista din 29 Decembrie despre pierderile armatei române stabilește suma celor morți, dispăruți și vulnerați, dintre soldații români, astfel: ofițeri 10,048, între cari 15 generali și 49 coloneli și vice-coloneli, iar soldați 346,472. Mai bine decât trei părți de patru din armata română e deci scoasă din foc. S'a făcut constatarea, că dintre reprezentanții literaturii române războiul încă a cerut jertfe mari. Se spune, că cincisprezece dintre cei mai valoroși literați români au fost grav răniți ori au murit moarte eroică pentru țara lor, vrednică de o conducere mai bună.

Pastorală de Crăciun.

Preasfinția Sa, Episcopul Ioan I. Papp al Aradului a dat de sfintele sărbători ale Nașterii Domnului următoarea pastorală, adresată credincioșilor săi:

Nr. 5550/1916.

IOAN,

din îndurarea lui Dumnezeu dreptcredinciosul Episcop al Aradului, Orăzii mari, Ienopolei și al Hălmeagului, precum și al părților adnexate din Bănatul-Timișan.

Iubitului cler și tuturor credincioșilor din eparhia Aradului, dar și pace dela Dumnezeu Tatăl și Domnul nostru Isus Cristos, împreună cu salutară noastră arhierescă.

«Cristos se naște, măriți-l; Cristos din ceriuri, întâmpinați-l; Cristos pe pământ, înălțați-l; cântați Domnului tot pământul și cu veselie laudați-l popoarelor, că s'a preamărit.»

Iubiților creștini și fii sufletești!

Chemarea și datorința arhierilor de acum este tot aceea, care a fost și chemarea și datorința sfinților învățați și apostoli ai Domnului și a tuturor următorilor lor după veacuri în păstoria turmei lui Cristos.

De după această chemare și datorință am fost și sunt în deplină cunoștință a trebuințelor omului spre ajungerea scopului vieții sale de pe pământ, și după ce omul trăiește nu numai cu pâine, ci și cu cuvântul lui Dumnezeu, am fost și sunt în deplină cunoștință și a adevărului recunoscut de întreaga suflare creștinească, că corpul omului nu are atâta trebuință de haină, deci de îmbrăcăminte, câtă trebuință are sufletul lui de hrana de toate zilele, adică: de luminare și deșteptare, de mângâiere, îmbărbătare și întărire.

În deplina cunoștință a acestei trebuințe a sufletului omenesc, chemarea și datorința mea mă îndeamnă, iar dragostea și interesarea mea părintească de binele și fericirea voastră vremelnică și vecinică îmi impune: să mă cuget cu tot deasupra la voi și să-mi îndrept privirea asupra voastră totdeauna, dar deosebi să o fac aceasta acum, când și sufletul vostru este greu ispitit de valorile viforoase ale vremurilor, prin cari trecem și noi, cu aproape întreg rotogolul pământului lumii cunoscute.

Acestea avându-le în vedere, am așteptat cu mare dor apropierea sfinte sărbători de astăzi, când și voi simțind trebuința unei hrane sufletești, a unei mângâieri duhovnicești, luați indemn de a cerceta mai cu de adinsul sfânta biserică, și când faptele cerceții în număr mai însemnat acest lăcaș al mării lui Dumnezeu, acest izvor pururea neseecat de lumină și învățătură, de mângâiere și întărire a sufletului creștinesc.

Cunoscând acestea, folosesc cu plăcere prilejul dat, și de aceea mă aflu iarăși cu duhul meu între voi cu scopul și dorința ca: de o parte să prăsnuim împreună acest mare pranic al întrupării Fiului lui Dumnezeu, iar de alta, ca împlinind porunca

sf. biserici și astfel datorința creștinească, să ne rugăm lui Dumnezeu, să-i aducem mulțumită, să aducem mărirea numelui Lui, pentru toate câte face cu noi după a sa înțelepciune necuprinsă de mintea omenească. Dar vin și cu scopul și dorința de a vă îndemna, ca din ceea ce vedem cu ochii și simțim cu inima, să luăm învățătură de a ne întocmi cugetele și simțirile, viața și faptele astfel, ca ele să fie în consonanță cu legea, și ca în toate zilele și între toate împrejurările vieții să avem parte de binele și fericirea, de pacea și liniștea, după care însetează tot pământeanul.

Iubiților creștini și fii sufletești!

Prănuim astăzi și noi, cu întreaga lume de aceeași lege și credință, pomenirea minunii mai nouă decât toate minunile cele de demult, minunea prin care se desleagă întrebarea neînțeleasă și taina necuprinsă de mintea omenească, de ce «Ingerul, cel mai nainte stătător a fost trimis din cer să zică Născătoarei de Dumnezeu: Bucură-te prin carea răsare Soarele; Bucură-te prin carea pierie blăstămul; Bucură-te izbăvirea lacrimilor Evei; Bucură-te prin care se înnoiește făptura.»

Da, aceasta vestire a îngerului, aceasta taină mai nainte necunoscută și necuprinsă de mintea omenească, s'a făcut cunoscută și deplin înțeleasă numai prin Nașterea Mântuitorului nostru Isus Cristos, deci prin însuși faptul, că Fiul lui Dumnezeu s'a făcut Fiul Fecioarei, de unde urmează: că de câte ori prănuim pomenirea acestui eveniment fără păreche în istoria lumii, de atâtea ori prănuim nu numai plinirea făgăduinței lui Dumnezeu despre trimiterea Mântuitorului lumii, ci prănuim și însuși pomenirea îndeplinirii scopului trimiterii Mântuitorului tocmai așa, după cum îngerul a arătat acel scop în convorbirea cu Preacurata Născătoare de Dumnezeu.

Punându-ne acestea în vedere, înțelegem și putem înțelege pe deplin motivul bucuriei și al veseliei, ce a străbătut văduhul la vestea venirii pe pământ a lui Mesia cel făgăduit de Dumnezeu și vestit de proroci cu veacuri mai înainte.

Și acest motiv al bucuriei și al veseliei este de înțeles cu atât mai vărtos, cu cât la auzul și la vederea venirii pe pământ a Mântuitorului nostru Isus Cristos, oamenii cu frica lui Dumnezeu s'au convins și au putut să se convingă despre nemărginita dragoste a lui Dumnezeu față cu făptura Sa; iar când a înțeles și scopul trimiterii pe pământ a lui Mesia cel așteptat, oamenii temători de Dumnezeu s'au convins, și s'au putut convinge, precum ne convingem și noi cei de acum, că Dumnezeu, părintele nostru cel ceresc, este nu numai *atoateștiutor* ci și *atot bun și milostiv*, despre ce ne convingem și din însuși faptul, că văzând întunecul păcatului în care orbica poporul prin îndepărtarea sa dela lumină și adevăr, i-a trimis mântuire prin unul născut Fiul Său, prin îngerul sfatului Său celui mare, Care prin sfintele învățături, întărite cu pilda vieții proprii, deci cu puterea cuvântului aprins de focul dragostei sale dumnezeiești, a adus poporul la lumina cunoștinței de Dumnezeu și împăcând ceriul cu pământul și pe om cu Dumnezeu a înnoit toată făptura astfel, că în locul întunecului s'a sălășluit lumina, în locul vrajbiei pacea, în locul blăstămului binecuvântarea, prefăcând astfel și lacrimile Evei în izvor de mângâiere și îndreptare spre viața creștinească, pentru toate veacurile.

Cunoscând acum, că mântuirea, de după modul și forma cum s'a făcut, este un dar deosebit al dragostei lui Dumnezeu față cu omul, creatura Sa, este de înțeles, atât motivul din care biserica creștină a așezat, cât și acela, pentru care credincioșii de pretutindeni ai acestei biserici au prănuit în toate veacurile și între toate împrejurările, și prănuesc și acum, cu mare mângâiere, cu mare bucurie și veselie, această pomenire a îndurării dumnezeiești, recunoscând tot mai mult adevărul cuvintelor psalmistului, că «la Domnul este milă și multă milostivire la el, și el va mântui pe popor de toate fărădelegile lui.»

Acum dară, când și noi ne-am adunat la prănuirea pomenirii acestui mare dar dumnezeesc, acum când corzile inimii noastre le mișcă însemnătatea cântării: «Cristos se naște, măriți-l; Cristos din cer, întâmpinați-l; Cristos pe pământ, înălțați-l;», cum am și putea prănui mai potivit, decât să ne ridicăm peste grijile de toate zilele și să ne înălțăm ochii minții și cugetul inimii la Dumnezeu părintele ceresc, care ne-a dat, și de acolo să ne ducem cu ochii credinței la ieslea din Vifleem, unde s'a născut Cristos, și văzându-L înfășat în scutece, să ne închinăm Lui, ca și Împăratului și Dumnezeului nostru, și în locul darurilor Magilor noi să-i depunem darul inimii noastre de *credință tare* în dumne-

zeirea Lui, *dragostea noastră nefățarnică*, către sfintele Lui învățături și *nădejdea noastră* vie în ajutorul Lui prealalt. Acum însă, când ochii inimii mele stau iarăși față'n față cu cugetul inimii voastre, nu pot să trec fără observare faptul, că în ochii și în fața voastră nu mai văd esprimață bucuria inimii din anii de pace, ceea ce s'ar putea explica cu resbelul, ce decurge aproape de doi ani și jumătate și cu urmările lui, cunoscute tuturor.

Aceasta împrejurare însă nu are să micșoreze bucuria sfinte prăznuiri, pentru că prăznuirea ca atare nu este a ființei omului făcut din pământ, ci este a duhului, adică a acelei schinte nevăzute, pe care Dumnezeu a sădit-o în om spre a-i da viața și a-l face după chipul și asemănarea sa.

Resbelul și urmările lui nu are să micșoreze sfânta prăznuire, pentru că deși sunt mari și simțite jertfele de tot solul, jertfe aduse și de noi și poporul nostru, întocmai ca și celelalte popoare ale monarhiei și a țărilor aliate cu noi, dar mare este și cinstea noastră câștigată prin eroismul și vitejia soldaților noștri în scopul reușitei norocoase a acestui resbel, vitejii recunoscută de toți factorii competenți și accentuată tocmai în zilele trecute de către un comandant, care apreciind ținutalor bărbătească, îmi scrie între altele: că «*feciorii români sunt fala și mândria armatei conduse de dânsul.*»

Dar bucuria prăznuirii nu trebuie să o micșoreze războiul de acum și urmările lui mai presus de toate nici de aceea, pentru că coroana sfântului Ștefan, purtată mai înainte de preagrațiosul și pacinicul Rege de pie memorie Francisc Iosif I., s'a pus acum pe capul Majestății Sale, preagrațiosului nostru Rege Carol IV., care înainte de încoronare a trimis statelor vrăjmașe solie de pace, ceea ce ne întărește pe noi și împreună cu noi toate popoarele monarhiei și ale țărilor aliate în credință și în nădejdea tare, că prin suirea pe tron a acestui Rege s'au ivit zorile păcii.

Și în aceasta credință și nădejde trebuie să ne întărim cu atât mai vărtos, cu cât oferta de pace nu s'a dat pe motivul, că monarhia și puterile ei aliate s'ar simți slabe în continuarea acestui război mondial, ci s'a dat din adevărat sentiment creștinesc și din dragoste părintească către popoarele credincioase Sceptrelui său regesc, petruca să încete măcelul, care cere jertfe prea mari și fără scop.

Să ne ridicăm deci peste grijile și neajunsurile vieții de acum, să prănuim creștinește, dându-ne seamă de adevărul, că binele și fericirea pământeanului și așa nu stă în bunurile trecătoare ale lumii acesteia, ci fericirea este condiționată dela liniștea sufletului, iar liniștea dela păzirea legii și a poruncii dumnezeiești date tuturor cu cuvintele: «*Să iubești pe Domnul Dumnezeul tău din toată inima ta, din tot sufletul tău, din tot cugetul tău și din toată virtutea ta, iar pe deaproapele tău ca pe tine însuși.*»

Am atins acestea și spre a vă arăta, că simțesc împreună cu voi greutatea zilelor dar tocmai astă împrejurare ne impune să urmărim mai mult ca ori și când sfatul lui înțelept al apostolului neamurilor, dat Colosenilor cu cuvintele: «*Cu înțelepciune să umblați către cei din afară, rescumpărând vremea. Cuvântul vostru să fie cu har, dres cu sare, ca să știți cum se cade a răspunde unuia fieștecaruia.*»¹ Și în asemenea zile grele se mai impune și trebuința de a ne ruga mai des cu cuvintele psalmistului: «*Pune Doamne strajă gurii mele și ușă de îngrădire împrejurul buzelor mele.*»²

Când vă pun acestea în vedere, naștea ochilor mei se deschide cartea celui mare apostol scrisă credincioșilor din Corint, în care, părându-i-se că le-a scris ceva prea aspru, continuă astfel: «*Nu vă scriu vouă acestea spre înfruntarea voastră, ci ca să vă învăț ca pe niște fii iubiți.*»³ și astfel nici eu nu vă scriu cele de sus, că doară voi nu le-ați ști, ori știindu-le nu le-ați fi urmat întocmai, ci vi le scriu spre învățatura voastră, ca să știți cum văd eu lucrurile, ca astfel să vă feriți de tot ceea ce ar putea să vă conturbe zilele vieții.

După toate acestea, rugând pe Dumnezeu nostru, Dumnezeul păcii și al îndurărilor, să caute cu blândețe asupra noastră a tuturor, și dacă ne și ceartă, cum ceartă fiecare părinte pe fiii săi, să nu ne părăsească; dacă ne și judecă, să nu ne osândească până în sfârșit, ci să-i fie milă de mulțimea orfanilor și a văduvelor și să trimită pe pământ pacea dorită și bunăvoințe între oameni. Il rog totodată să binecuvinte casele și familiile voastre cu toate darurile trebuincioase la ajungerea scopului vieții creștinești, ca să petreceți cu pace și liniște sfintele sărbători de

¹ Primul Icos al Acaftistului.

² Ps. 103. v. 28.

³ Colos. 4 v. 5.

⁴ Psalm. 140 v. 3.

acum și cele următoare, cu deplină bucurie și veselie. Amin.

Dat în sărbătoarea Nașterii Domnului din 1916.

Al vostru tuturor de binevoitor:

Ioan I. Papp
episcopul Aradului.

Incoronarea Regelui nostru.

Cuvântare rostită din prilejul încoronării Maj. Sale regelui Carol IV în catedrala din Sibiu, de Dr. I. Broșu.

«Acum am cunoscut că a mântuit Domnul pe Unsul său; auzi-l-va pe el din cerul cel sfânt al său».
Ps. 27, v. 8.

lubită tinerime școlară!

În clipa aceasta, tunurile așezate pe muntele Gellért din preajma Budapestei, vestesc cu glasul lor de metal, întregii monarhii, încoronarea Maj. Sale regelui apostolic Carol IV. Cuprinși de o adâncă și înălțătoare emoție sufletească, ne-am adunat și noi, în încăperea aceasta bogată a catedralei, pentruca în mijlocul cântărilor fierbinți de rugăciune și laudă ale bisericii, să ne lăsăm răpiți cu gândul departe, departe pe marginile Dunărei, acolo, unde coroana de aur și pietre scumpe strălucesc în fulgerarea razelor de soare, pe fruntea Părintelui frumoasei noastre patrii. Ne-am adunat să ne rugăm, copii, și să slăvim în adâncul piepturilor, dumnezeiasca purtare de grijă a Părintelui ceresc, care și în vremea aceasta de grele încercări și sbucium, ne-a învrednicit să sărbătorim atât de luminos ziua încoronării. Și apostolul Pavel ne poruncește, vorbind despre domnitori și cei așezați în fruntea conducerii, zicând: «Să faceți rugăciuni pentru împărați și pentru toți, cari sunt în direcții, ca să petrecem viața lină și cu odihnă, întru toată creștinătatea și curătenia, căci acesta este un lucru bun și primit înaintea lui Dumnezeu, Mântuitorul nostru», I, Timotei 2, 2—3. Nu este numai împlinirea unei datorinți elementare, aceea ce ne-a adunat într-o înfrățire caldă de inimi, în cuprinsul bisericii astăzi! Nu este nici sila, nici porunca ce stă totdeauna la temelie îndeplinirii unei datorințe... Este alipirea seculară față de tron, este simțământul cel mai înalt de jertfă, este iubirea care ne apropie de pământul patriei. Asemenea precum pruncul încinge din îndemnul unui instinct propriu, grumazul neprețuit al mamei sale.

Căci întocmai precum mama noastră sufletească a tuturor, biserica, ne adună la sânul ei cu glas vestitor de clopot, astfel și patria își chiamă astăzi fiii, la cea mai aleasă sărbătoare a ei, când vâstarul tânăr al unei strălucite case domnitoare, ce-și are de izvod pe acel legendar conte de Habsburg, în mijlocul bubuiturilor biruitoare de tun, urcă majestos tronul înaintașilor. Țara întreagă și a trimis reprezentanții în capitală. Toate comitatele, toate orașele, se vor înfățișa înaintea tronului Maj. Sale, regelui Carol IV, pentru a și aduce în semn de prinos salutul lor... Și voi copii, sunteți reprezentanți la serbarea aceasta! Un șir lung de elevi și eleve își vor descoperi cu evlavie capul atunci, când strălucitul cortegiu va parcurge străzile orașului Budapesta. Mai mult decât alții și voi o să vă înfățișați prin cei aleși din toate unghiurile țării, ca viitori ostași și apărători ai ei, înaintea Maj. Sale, pentru de a vă tâlmăci dragostea și cugetele de cari sunteți cuprinși în momentul acesta...

Iată glasul miilor de clopote prinde să se audă de pretutindenea! Cortegiul înaintea acum pe străzile Budapestei pavozate cu drapelele tricolore. Maj. Lor, Regele și Regina fac semne în dreapta și în stânga, mulțumind mulțimei, care-i aclamă. Cavaleri, trabanți și dignitari ai curții desfac și închid impozantul conduct, în vestminte de gală. O ploaie de flori începe să cadă din balcoane: trandafiri, garoafe și crisantheme. Halebardele cavalerilor medievali fulgeră sub căderea piezișe a razelor de soare. Fără de veste cortegiul s'a oprit în fața bisericii sf. Treimi din Buda, unde Maj. Lor sunt întâmpinate de Primatete, cu crucea și aghiasma. Ei sunt conduși în capela festivă numită Loretto, unde se păstrează coroana tîntuită cu nestimate a sf. Stefan și celelalte insignii de încoronare. Se începe sărbătoarea. Fanfarele întonează larg începutul liturgiei. Regele înaintea și ingenuche solemn pe treapta învesmântată în mătasă a altarului. Cu pasul grav s'apropie Primatete și locțiitorul Palatinului, și așează lin coroana pe capul Maj. Sale, Regelui. Toate clopotele capitalei încep să vuiască de pretutindeni și tunurile prind să bubue pe dealul dela Gellért. Regina părăsește apoi mai întâi încăperea bisericii... În fine urmează regele cu întreaga suită de dignitari înalți bisericesti și mireni. Ei se apro-

pie cu pasul hotărât de estrada jurământului, așezată în fața statuei sf. Treimi. Cu fața spre răsărit, cu crucea în mâna stângă și cu cele trei degete ridicate ale mâinei drepte, în prezența membrilor parlamentului, a comitatelor și a poporului Maj. Sa Regele rostește jurământul pe constituție.

Locțiitorul Palatinului își înalță deodată glasul, într'un întreit să trăiască adresat regelui. Poporul izbucnește în nesfârșite urale! Din biserică, unde s'au reîntors după depunerea jurământului, cortegiul se pornește din nou. Conductul festiv ajunge acum în piața sf. Treimi, la așa numita colină de încoronare. Regele înaintea călare pe colină și cu sabia sf. Stefan ridicată, face semn către cele patru stihii ale lumii, simbolul neștrămutatei sale voințe de a birui vrășmașul oricare ar fi și a înfrânge nepotolita lui mânia. Scut și binecuvântare poporului, și fulger năprasnic ce cade pe capul dușmanului, precum cântă și psalmistul David grăind: «Domnul este mântuirea poporului său, și scutitorul mântuirii Unsului său este». Ps. 4, 8.

lubită tinerime! V'am zugrăvit în câteva cuvinte, cari mi-au stat la îndemână, înălțătoarele clipe ale serbării de încoronare a Maj. Sale, Regelui nostru apostolic Carol al IV-lea. Tinărul și viteazul stăpânitor al monarhiei, care este un strănepot de frate al împăratului și regelui Francisc Iosif I, deși nu trece încă peste cei dintâi 30 de ani ai etății, are în urma sa atâtea fapte vrednice de toată admirația! Înaintând repede la cele mai înalte ranguri militare, el conduce mai întâi ofensiva împotriva Italiei, spărgând cumplitul brâu de fortărețe; aleargă apoi la miazănoapte, pe câmpurile de luptă ale Galiției, pentru a pune stavila uriașei năvăliri a armatelor cutropitoare rusești; și în clipa când dușmanii împărăției austro-ungare s'au înmulțit și prin întrarea în vârtegiul războiului a regatului vecin, el primește comanda supremă și a noului front. Fiecare din acest pas de arme al viteazului comandant, ar fi în stare și fără de nici un alt merit, să așeze pe fruntea lui de Caesar, cununa de laur a nemuririi și să-i câștige un altar de venerație în inima fieștecăruia.

Mă veți întreba însă de bună seamă că oare ce pot închipui aceste serbări desfășurate cu atâta belșug din prilejul încoronării? Răspunsul meu nu este altul, dragii mei, decât că în sărbătoarea aceasta este simbolizată însăși patria cu toate atributele, în manifestarea supremelor ei simțăminte. În momentul când coroana sf. Stefan a fost așezată de locțiitorul Palatinului pe fruntea Maj. Sale, o legătură de oțel s'a înfăptuit între dinastie și popor! Iar atunci când sabia legendară a scilpit fulgerătoare în vânt, de pe colina încoronării, tăind văzduhul celor patru stihii, în chip de binecuvântare, regele și-a dăruit parca tot ce avea mai scump, inima, patrie, pământului rodnic al Ungariei milenare. Aceasta este pilda cea dintâi pe care ne-o dă regele. «Căminul unde ne-am născut», zice scriitorul Claretie, «colțisorul de pământ pe care am crescut, cel dintâiu zâmbet copilăresc, legănatul dulce al mamei, privirea serioasă a tatălui, cei dintâi ani, cea dintâiu lacrimă, speranțele, visurile, închipuirile, amintirile, toate acestea la un loc, într'un singur cuvânt, într'un nume, cel mai scump din toate este: patria!»

Copii, învățați dela Maj. Sa Regele să vă iubiți patria!

Mai departe am arătat cum regele a rostit cu o deosebită solemnitate, formula jurământului de încoronare. El a jurat să păstreze constituția, obiceiurile și legile țării cu cea mai mare scumpătate. El a făgăduit a nu înstreina din ea nici un singur firicel de pământ, ci dimpotrivă, a-i lărgi după putință hotarele! Aceasta este a doua învățătură mare, pe care ne-au pilduit-o minunatele sărbători...

Copii, respectați și voi constituția, legile și obiceiurile patriei noastre!

În sfârșit veți înțelege și voi, câte greutateți trebuie să întâmpine omul într-o viață... Dar un rege, care trebuie să cărmuiască milioane și milioane de oameni, fiecare cu credința, cu limba, cu obiceiurile sale! Când patriei îi merge bine, când comerțul industriei și artele înfloresc, nu este om, care să se bucure mai mult decât un rege; dar nici durere mai mare decât aceea nu poate să existe pentru el, când patria zace adânc cufundată în nenorocire. Lacrimile de bucurie și durere ale ei, sunt și ale lui, în el trăește și moare poporul întreg, milioanele de ființe omenești, pentru care el trebuie să răspundă înaintea istoriei și a dumnezeirii. «Precum pornirea apei», zice înțeleptul Solomon, «așa inima regelui este în mâna lui Dumnezeu; ori încărău va vrea să o plece, acolo o pleacă». Pilde 21, 1. Regele este instrumentul cel mai ales în mâna providenței, pentru împlinirea hotărârilor ei vecinice. Dar și datorința noastră este, ca întocmai precum ne scutim viața de orice primejdie, asemenea să apărăm cu cele mai mari jertfe, fie chiar și cu

prețul sângelui, onoarea și sfințenia inviolabilă a persoanei sale. Încredere fără de margini și dragoste neșarmurită, iată singurele lucruri, care pentru atâtea binefaceri, le cere dela noi regele! Iar când glasul său ne chiamă la împlinirea datorinței de apărători ai patriei, cu arma în mână să alergăm, pentru de a ne așeza în șirul ostașilor săi, cu bucurie și mândrie jertfindu-ne viața pe altarele ei...

«Regelui nostru, și-acum
Și-apururi mărire și-onoare
Din cer serafimii scoboare
Cu sabii de foc să 'nconjoare
Și pace să fie-al său drum —
Și pace-al său drum
Să-i fie
Și faima-l urmeze 'n vecie:

Glorie urmașilor Săi!
Să poarte prin veacuri cu fală
Și sceptru și haina regală,
Șoprească dușmanii 'n năvală
Și vecinic să 'nalțe, o țară,
Renumele fiilor tăi —
Al fiilor tăi
Renumere
Din margini, la margini de lume!

Ție salutul suprem,
Pământule-al țării străbune!
Eroic fanfara răsune,
Din munți și din văi să 'adune
Să și apere steagul voiniciei
Și limba 'l legea, ce-avem,
O limbă ce-avem,
Și-o lege
Și-o patrie sfântă, și-un rege!»

Trăiască Majestatea Sa, Regele nostru apostolic Carol al IV-lea!

Trăiască Majestatea Sa, Regina Zita!
Trăiască patria.

Nr. 10,429 Plen. 1916.

CONCURS.

Devenind vacant postul de revizor școlar la Consistorul arhidiecezan, pentru îndeplinirea lui se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în ziarul «Telegraful Român».

Dela concurenți se cere să dovedească cu acte în original, că:

1. Sunt români gr.-orientali din mitropolia gr.-or. rom. din Ungaria și Transilvania.
2. Au făcut examen de maturitate.
3. Au terminat cu succes cursurile teologice în unul din seminarele eparhiilor din mitropolia gr.-or. rom. din Ungaria și Transilvania.
4. Au terminat cursul academic de filosofie și au diplomă de profesor pentru școlile medii sau pentru institutul pedagogic, în fine
5. Vor dovedi ocupațiunea de până acum.

Concurenții pot însă produce și alte documente recomandatoare.

Dotățiunea împreună cu acest post este normată în pragmatica de serviciu pentru funcționarii consistoriali, din 1913.

Cererile de concurs sunt a se înainta la Consistorul arhidiecezan în termenul indicat. Cererile întrate după acel termen nu se vor lua în considerațiune.

Nagyvárad (Oradea mare), din ședința plenară a Consistorului arhidiecezan, ținută la 9 Decembrie 1916.

Consistorul arhidiecezan.

Motivele declarării războiului.

Correspondentul din București al ziarului *Világ* continuă, într'un număr mai nou, să-și expună impresiile dobândite în convorbirile avute cu numeroase persoane politice din capitala României.

Din articolul său, publicat sub titlul *Femei în politica română*, dăm mai la vale rândurile, ce ni se par vrednice de a fi reținute:

Am întrebat, zice correspondentul, pe mai mulți, — cu privire la motivele declarării războiului, — dar nimeni nu mi-a știut răspunde sigur și exact. Brătianu a vorbit acum la Iași în fața unui fragment al parlamentului României. N'a spus nimic, decât fraze. A pomenit de drepturile naționale și de liberarea fraților. Dar însuși Brătianu o știe mai bine: *România s'a înșelat foarte*

mult în frații ardeleni. Fantastul Goga, agitatorul impetuos popa Lucaciu, cari au avut un rol cu mult mai însemnat în propaganda războinică, decât se crede în țara noastră, au vestit într'una la Dacia, în adunări populare, la mesele dela Imperial și Capșa, că dincolo de Carpați, în Ardeal, liberatorii sunt așteptați cu dor și foc. După invasiune cu atât mai mare a fost desamăgirea. Frații ardeleni au primit rece, cu aversiune pe liberatori, și Bucureștii s'au îndreptat cu mână și violență împotriva «iredentiștilor» înșelători și seducători.

Brătianu cunoștea în ce stare se află armata română, și totuși a stat nemișcat și fără cuvânt în consiliul de coroană, unde regele la sfatul și propunerea prim-ministrului său a anunțat declararea războiului.

Sunt în deosebi patru femei, despre care se crede și acum, — zice correspondentul, — că au contribuit la această politică războinică, și anume: soția lui Brătianu, regina Maria, soția lui Take Ionescu și fiica fostului reprezentant francez la curtea din București. (Nici una din aceste patru, afară de una, nu este de origine română, ci franceză și engleză).

Despre Maria, regina României, scrie: Născută din sânge englez, rudeniile și cunoscuții ei trăesc în Rusia. Nu cred, că după pornirea războiului s'ar fi exprimat în adevăr: «C'est ma petite guerre!» (Este războiul meu!) În București nu se știe nimic despre aceasta. Fotografia frumoasei femei am văzut-o într'un ziar ilustrat românesc. Frumuseța ei deplin dezvoltată și caldă iese și mai mult la iveală de sub broboada țărănească, fața-i este îndurerată, privirea suferindă, portul Crucii Roșii. Sub chipul ei stă scris: *Regina Maria, mama suferințelor*. A vizitat spitalele, a îngrijit de răniți, i-a mângăiat, și în palatul ei se adăposteau trei sute de soldați români răniți. Și cu toate acestea este sigur, că împreună cu soția lui Brătianu au promovat cauza războiului, influențându-și bărbajii în acest sens. Acelaș lucru s'a petrecut și la Take Ionescu, despre care zice: Între advocații, agenții, slujbașii din București nimeni nu avea aderenți mai numeroși decât Take Ionescu, om foarte avut (?) care umbla de obicei înconjurat de mulțimea clienților săi, întocmai ca un patrician al Romei. În România, unde politica înseamnă slujbă și pâine, o asemenea clientelă costă parale. Nu știu, a primit oare Take Ionescu bani dela legațiunea engleză, rusă, franceză; însă dacă a primit, nu i-a cerut și nu i-a luat pentru sine, ci mai de grabă pentru clienții săi. Banul n'a jucat rol important în schimbarea sentimentelor lui Take Ionescu, care din fervent filo-german s'a transformat deodată în și mai fervent adversar al puterilor centrale...

Nou abonament

deschidem cu 1 Ianuarie v. 1917 la ziarul

„Telegraful Român“

cu prețurile indicate în fruntea foii, anume:

pe un an 16 coroane,
pe șase luni 8 coroane,
pe trei luni 4 coroane.

Rugăm pe stimații noștri abonați, să binevoiască a-și reînoui din vreme abonamentul, stăruind totodată pentru lățirea ziarului nostru în cercurile amicilor și cunoscuților lor. Luptăm încă cu mari greutateți, de diferite soiuri, cari ne împedecă să scoatem foaia regulat, de trei ori pe săptămână. Sperăm însă, că în curând vor fi învinse, și atunci foaia va apărea ca mai nainte, în zilele obicinuite.

Abonamentele se fac prin mandat postal, trimițându-se prețul înainte. Numele abonatului, împreună cu locuința și cu posta ultimă, să se scrie corect și legibil, pentruca la postă să nu se facă greșală. Bani se trimit *Administrațiunii tipografiei arhidiecezane în Sibiu* (Nagyszeben), strada Măcelarilor 45.

Administrația.

Războiul.

După lupte grele trupele aliate au cucerit orașul românesc Braila și apoi și orașul bine întărit Focșani, silind trupele române și rusești să se retragă din această linie de apărare. Acum e amenințat și orașul Galați, și apoi a doua capitală a României, orașul Iași. Rapoartele oficiale ne comunică, cumcă pe lângă morții și răniții cei mulți, dușmanii au mai pierdut 99 ofițeri și 5400 soldați, ajunși în captivitate. Trupele aliate au pus mâna și pe trei tunuri și 10 mitraliere. Dușmanii sunt urmăriți cu mare energie, și e probabil că se vor retrage în Basarabia. La frontul dela apus a fost foc de artilerie pe întreaga linie, iar la frontul italian situația e tot cea veche.

NOUȚĂȚI.

Apel. Cu toate împrejurările grele prin care trecem, apelăm și de astădată la sprijinitorii culturai poporului nostru, să binevoiască a se cugeta cu *prilejul felicitărilor de Anul nou și la Muzeul Asociațiunii noastre.* Asociațiunea e avizată ca totul la sprijinul publicului înțelegător românesc, și mai cu seamă în împrejurările grele de acum, orișice ajutor, cât de mic, îi este bine venit. Numele contribuitorilor pe seama Muzeului Asociațiunii se vor publica în ziarul nostru și în revista «Transilvania». Sibiu, 27 Decembrie v. 1916. *Andrieu Bârseanu*, prazident. *Romul Simu*, secretar supl.

Inelul Regelui Francisc Iosif. Comisiunea regnicolara pentru ajutorarea armatei a pus în circulație inele foarte cu gust gătite, după cunoscutul chip intitulat «Regele se roagă». Inelele cari sunt gătite din argint și se pot comanda cu prețul de 2 coroane dela numita comisiune (Országos hadsegélyző bizottság, V Képviseletbáz, Budapest) au înmulțit și până acumă cu sume însemnate fondul de ajutorare a văduvelor și orfanilor bravilor noștri soldați, căzuți în război. Comisiunea are speranță sigură, că acum după ce nobilul nostru rege s'a despărțit din șirul celor vii, publicul cel mare va îmbrățișa și mai cu căldură întreprinderea patriotică, prin ce nu numai că promovează nobilul scop, ci își procură și o suveniră plăcută, cu chipul înălțatului Rege.

Concurs. Pentru îndeplinirea postului de protonotar al comitatului Sibiu, devenit vacant în urma pensionării domnului *Stefan Stroia*, protonotarul de până acum al comitatului, se publică concurs din partea domnului vice-comite comitatens, cu termen până la 3 Februarie 1917. Rogările sunt a se adresa domnului comite suprem și comes săses *Walbaum* în Sibiu.

† **Dr. Ioan Rațiu** profesor ordinar, preot, membru în comitetul central și în secția literară a Asociațiunii, membru al congregației comitatului Alba-inferioară etc. a decedat, după un morb greu, în 9 Ianuarie 1917, la orele 4 dimineața, în anul al 48-lea al vieții, 22-lea al profesurii și 5-lea al profeției sale, împărțit fiind cu sfintele taine ale muribunzilor, Rămășițele pământeste ale defunctului s'au așezat spre vecinică odihnă în cimitirul gr.-cat din Blaj, Joi în 11 a. l. c. la orele 1 d. a. Odihnească în pace!

In memoria poetului. Implinindu-se în 2 Martie a. c. o sută de ani dela nașterea marelui poet epic al maghiarilor *Ioan Arany*, orașul său natal Nagyszalonta va organiza o serbare comemorativă, la care au să fie invitate corpurile legiuitoare, precum și toate societățile literare și autoritățile din țară.

Anunțarea de locuințe goale. Comanda pieței din loc (Strada Măceșarilor 29) roagă pe toți proprietarii de case și chiriești, cari doresc să-și închiriază odăi și locuințe, să le anunțe începând de Vineri în 12 Ianuarie 1917, între orele 9 și 12, la numita comandă.

Omor politic. Ziarele din Petrograd confirmă omorarea călugărului *Rasputin*, despre care se știa că stăruiește pe lângă țar în interesul păcii. Călugărul a căzut jertfa unui complot, pus la cale de văduva țarevnă

și de principele *Iussupov-Sumaracov*. Omorătorii sunt cunoscuți, însă nimeni nu cul-tează să i numească în fața țarului *Nicolae*. Aderenții lui *Rasputin* au părșăit în grabă capitala rusă și îndată după săvârșirea crimei.

† **Iuliu Fodor** de Székelyfalva, prim-pretor al cercului Orăștie, din comitatul Hunedoarei, a decedat în 9 Decembrie în Orăștie, după cum ne comunică un anunț funebru, pus pe postă în Orăștie în 10 Decembrie 1916, și sosit în Sibiu și Tomăneț nouă în 6 Ianuarie n. 1917! Și anunțul nu e cumva românesc, ci unguresc... Celui răposat îi dorim odihnă lină în sânul pământului!

Expoziție. La începutul lui Februarie 1917, și în scop filantropic, se va deschide în Muzeul național din Budapesta o expoziție a hainelor de gală și juvaerelor purtate cu prilejul încoronării din 30 Decembrie 1916 de regele *Carol*, regina *Zita*, moștenitorul de tron *Otto*, precum și de aristocrația maghiară. Expoziția promite a fi una din cele mai strălucite.

† **Maria Goron** nasc. *Greblea* soția parohului gr.-ort. român din Gălgău, a decedat în 23 Decembrie în al 60-lea an al etății și în al 40-lea an al fericeitei căsătorii. În-mormântarea defunctei s'a făcut în 26 Decembrie la 12 ore a. m. cu solemnitate cuvenită. Fie-i țărâna ușoară și memoria binecuvântată!

Jumătățile de bancnotă a 2 coroan. Direcția băncii austro-ungare înștiințează, că jumătățile și pătrățele de bancnote a 2 coroane se mai primesc, fără nici o reținere, numai până la 31 Ianuarie 1917. De aici încolo cesele băncii schimbă astfel de bancnote numai pe lângă rebonificarea speselor stabilite pentru astfel de cazuri.

Marcile postale vechi mai au valoare. Conform hotărârii mai nouă a ministrului de comerț, mărcile și blanchetele postale, care erau să fie scoase din circulație cu sfârșitul anului 1916, se mai pot întrebuița și de aici încolo până la alte dispoziții, — afară de mărcile postale a 50 fileri. Acestea din urmă se pot schimba cu altele la orice oficiu postal până în 15 Ianuarie 1917. După acest termen nu se mai primesc.

Din considerațiuni de economie. Șeful poliției sibiene anunță, în înțelesul unei ordinațiuni ministeriale, că din motive de economie a materialului de încălzit, cu ziua de 2 Ianuarie 1917, au să se închidă la ora 11 noaptea toate localurile publice (restaurante, birturi, cafenele, teatre etc.), și înainte de ora 5 dimineața nu este permis să se deschidă. Excepție formează restaurantele dela gări. Prăvăliile au să fie închise în Ianuarie și Februarie dela 7 seara până la 7½ dimineața, în Martie și Aprilie dela 7 seara până la 6½ dimineața.

Nr. 12—1917.

Concurs.

«Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român» publică concurs pentru următoarele stipendii:

1. Din «Fundatiunea anonimă din comitatul Dobâca» un stipendiu anual de K 100, care se va da unui tânăr român născut în comitatul Dobâca, și care-și urmează studiile în una din școlile medii.

2. Din «Fundatiunea Emiliu Dionisie Bașiota Moșiu Dâmbul din Abrud» un stipendiu anual de K 40, care se va da unui student român gr.-or. sau gr.-cat. de origine din Munții apuseni ori din districtul Năsăudului, care frecventează o școală medie.

Concurenții la unul din aceste stipendii au să-și înainteze petițiile însoțite cu următoarele acte:

a) Carte de botez;
b) Atestat școlar de pe anul 1915/16, în original sau în copie legalizată;
c) Atestat, că urmează cu succes studiile și cu purtare bună în anul școlar 1916/17;

d) Atestat că sunt lipsiți de mijloace;
e) Atestat că sunt născuți pe teritoriul fostului comitat Dobâca, respective că sunt de origine din Munții apuseni ori din districtul Năsăudului, la stipendiul din fund. Bașiota dovedind concurenții și că, eventual, sunt descendenți din această familie.

Petițiile vor fi a se adresa *Comitetului central al Asociațiunii* (Nagyszeben—Sibiu, strada Șaguna Nr. 6) până la 31 Ianuarie 1917.

Sibiu, în 4 Ianuarie 1917.

Andrieu Bârseanu, *Romul Simu*,
prezident. secretar suplinitor.

Calendarul Asociațiunii pe anul 1917.

A eșit de sub tipar și se poate procura dela biroul Asociațiunii, Strada Șaguna Nr. 6 în Sibiu—Nagyszeben: *Calendarul Asociațiunii pe 1917*. Se vinde cu prețul de 60 fil. plus 10 fil. porto postal. Librăriilor și altor revânzători, la comanda mai mari, li se dă rabatul cuvenit.

Calendarul Asociațiunii e cel mai bogat în cuprins și cel mai bine întocmit pentru trebuințele de tot felul ale poporului nostru.

Pe lângă însemnarea zilelor și serbătorilor de preste an, arată umblarea vremii și semnele de timp, întunecimile de soare și de lună, și cuprinde povești economice pentru fiecare lună.

Cuprinde mai departe: taxele de poștă și telegraf, taxele de timbre și mărcile postale după tarifa cea nouă; tabela pentru socotirea intereselor, și târgurile.

Calendarul Asociațiunii cuprinde o lectură bogată și aleasă: Povestiri frumoase, sfaturi înțelepte, pilduri folositoare, poezii, proverbe și glume de tot felul, toate scrise și întocmite pentru înțelesul tuturor.

Calendarul e înfrumusețat cu 15 chipuri dintre cele mai alese: Regele cel mort *Francisc Iosif I*, Regele actual *Carol IV*, și Regina *Zita*; Mitropolitul *Ioan Meșianu*, Episcopul *Dr. Vasile Hosszu*, poetul *Andrieu Mureșianu*, fostul director al gimnaziului din Brașov *Virgil Onițiu*, colonelul *Dănilă Pop*, vice-coloneli *Victor Russu* și *Ioan Voicu*, și altele.

Calendarul Asociațiunii să nu lipsească din nici o casă românească, și fiecare Român să-și țină de datorință a avea la casa sa un sfătuitor bun și înțelept, cum e Calendarul Asociațiunii pe anul 1917.

Cei ce doresc să aibă Calendarul Asociațiunii, să grăbească a-l comanda dela

«Biroul Asociațiunii»,
Nagyszeben—Sibiu, Str. Șaguna 6.

Cărți și reviste.

Calendarul arhidiecezan. A apărut *calendarul arhidiecezan*, pe anul dela *Cristos 1917*, întocmit după gradurile și clima Ungariei și a României. Anul al șasezecișisășalea. Editura și tiparul tipografiei arhidiecezane. Conține, afară de partea calendaristică, de șematismul bisericii ortodoxe române din Ungaria și Transilvania pe anul 1917 și de celelalte părți indispensabile ale unui bun calendar, încă și o bogată și aleasă parte literară, compusă și din următoarele lucrări: † Arhiepiscopul și Mitropolitul *Ioan Meșianu*. Moartea și înmormântarea sa, de *T. V. P. Arhiepiscopul și Mitropolitul Vasilie Mangra*. Alegerea, hirotonirea și instalarea sa, cu portretul foarte nimerit al Escelenței Sale, de *T. V. P. Preoțimea* în serviciul statisticii, de *Dr. Gh. Comșa*. Meditații, poezie de *Al. Munteanu* al lui *Vasilie*, și altele și altele. Prețul calendarului 1 cor. 50 fileri, plus 30 fileri porto. Se poate comanda dela librăria arhidiecezană, Sibiu (Nagyszeben).

Transilvania. A apărut revista «Asociațiunii», Nr. 1—6, redactată de *dl. A. Bârseanu*. Cuprinde următoarele: Orfelinatele noastre, de *A. B.* Despre caritatea creștinească, trei predicii, de abatele *Metodiu Zavora*. Directorul *Virgil Onițiu*. Glose la partea românească din gramatica limbilor romanice a lui *Meyer-Lübke*, de *Dr. Ioan Urban Jarnik*. Un poet popular, de *Cetitorul Cronică*. — Redacția și administrația: în Sibiu, la Asociațiune.

A apărut și se află de vânzare la Librăria arhidiecezană în Sibiu:

Frumoasa din Nor

și alte povești

de

E. Hodoș.

Prețul 2-50 cor. + porto 20 bani.

Pályázati hirdetés.

10881/1915. alisp. sz. Szebenvármegye törvényhatóságánál nyugdíjazás folytán megüresedett vármegyei főjegyzői állásra és ennek betöltésével esetleg megüresedő egyéb állásokra ezennel pályázatot hirdetek.

Az állások javadalmazásairól az 1904: X. t.-cz. és az 1912: LVII. t.-cz. intézkedik.

Ezen felül a várm. főjegyzőt még 360 K hajdutartási és 150 K hajdu-ruházási átalány illeti.

Felhivom mindazokat, kik ezen állásokat elnyerni óhajtják, hogy az 1883: I. t.-cz.-ben előirt minőségüket igazoló okmányokkal felszerelt kérvényeiket a főispán urhoz czimezve, a 125000/1902. B. M. sz. rendelettel kiadott V. Ü. Sz. 4. §-ában előirt módon hozzám 1917. február 3-áig bezárólag annál inkább adják be, mert a később érkező kérvények figyelembe nem vétetnek.

Nagyszeben, 1917. évi január hó 2-án.

Fabritius s. k.
alispán.

1—1 (193)

1—3 (194)

Sodă de săpun și Spirit de oțet
se află la **Hermann Hermann.**

Piața mică Nr. 29.

Comptoaristă

care e versată perfect în scris și vorbire în toate trei limbile patriei, se primește.

Pentru oferte se roagă sub cifrele **A—Z** la administrația acestui ziar.

1—3 (192)

A apărut și se află de vânzare la **Librăria Arhidiecezană,**
dela Sibiu-Nagyszeben.

Adolf Harnack.

Monahismul,
idealurile și istoria lui

trad. de

Dr. Gh. Comșa.

Prețul unui exemplar e 1 Cor.,
cu porto postal, 1 Cor. 15 fil.

„Biblioteca Șaguna“

Redactată de **Dr. I. Lupaș, Săliște.**

Nr. 16—36

Mângâiați poporul!

Cuvântări bisericesti

de

Dr. Ioan Lupaș

și alți preoți din protopopiatul Săliștei.

Se află de vânzare la Librăria Arhidiecezană în Sibiu-Nagyszeben.

Prețul unui exemplar: Broșat cor. 2—, legat cor. 2-60, porto 20 fileri.